

CÎTEVA GÎNDURI DESPRE CARTEA LUI GHEORGHE BACIU „ORAȘUL BĂLȚI ȘI OAMENII LUI”

Iulius POPA,
scriitor, ziarist, publicist și bibliofil

Pe domnul Gheorghe Baciș îl cunosc de aproape un an. Mărturisindu-mi că intenționează să publice o carte despre orașul Bălți, noutatea m-a lăsat absolut indiferent și sceptic. Nici măcar nu am găsit de cuviință că merită s-o memorizez. Cunosc perfect ce înceamnă a te lansa într-o asemenea aventură. Dacă nu ai fler istoric nativ, pierzi timpul în zădar. Maximum ce vei izbuti: o carte banală și plictisitoare. Apoi, asemenea cărți au un început, dar sînt fără de sfîrșit. Niciodată nu reușești să incluzi în ele toate evenimentele. Din simplul motiv, că e cu neputință să cunoști istoria integrală a unei localități. O parte mică a evenimentelor sînt depozitate în arhive, celelalte, majoritatea absolută, au dispărut: cronicarii satelor și orașelor au constituit mereu un deficit cronic.

Totuși, un element din biografia autorului m-a pus în gardă. Și pe gînduri m-a pus. El este doctor habilitat, medic legist. Aștia cunosc perfect corpul omenesc în fază de moarte. Deși enigma morții nu o poți depista, dar cauza ei – cu siguranță. *Volens-nolens*, ești obligat, la fiecare pas, să ai de-a face cu o sumedenie de detalii, necesar de a le grupa, de a le include în diverse compartimente.

În fine, a apărut cartea. Uimitor de repede: în ianuarie curent. M-a surprins volumul, gros cît o jumătate de Biblie, inclusiv aspectul cromatic al copertei, cu verzele ei crud și proaspăt. Ea te îndeamnă să o deschizi. Am frunzărit-o atent, pagină cu pagină. Pe unele le-am citit. În final, autorul a reușit să mă enerveze. Nu că aș fi invidios. Nu că a scris o carte foarte bună. Ci pentru că autorul s-a aflat la un pas, ca volumul său să fie excelent din punct de vedere grafic: mă refer aici la o parte a fotografiilor retușate necalitativ. Cît privește conținutul, mă supun dictonului latin: *De gustibus non disputandum* (Despre gusturi nu se discută). Ori exprimîndu-mă aidoma basarabeanului de la țară: *Nu-i frumos ce e frumos, da-i frumos ce-mi place mie*.

Dacă la prima întîlnire, Gheorghe Baciș m-ar fi rugat să-i citesc manuscrisul, nu mă îndoiesc, aș fi inventat orice motiv de a-l refuza. Dacă acuma Gheorghe Baciș nu m-ar sfătui să-i citesc volumul, aș insista anume eu să purceadă la publicarea următoarei ediții, pentru a-l ajuta... pe degeaba.

Pînă în prezent au mai apărut cîteva albumuri despre Bălți, reușite din punct de vedere grafic, însă cu un conținut banal, adesea ideologizat și pretențios. În cartea lui Gheorghe Baciuc se evidențiază elementul uman, preponderent de sorginte românească. Faptul se produce în avanpremieră, în această urbe, dominată pînă în prezent de spiritul alolingv, mai precis – cel rusesc.

Gheorghe Baciuc, tipărindu-și cartea dedicată Bălțului, s-a adevărit cel mai fericit *aventurier* de monografii. El le-a șters nasul la toți: și celor cu un interes redus față de cărți în genere, și celor care pricep ceva în domeniul respectiv. Avem destui indivizi care trîncănesc superb, pe cale orală, despre rafinate gusturi estetice, considerîndu-se cunoscători și analiști incomparabili, dar în practica materializată, timp de o viață, nu fac nicio plăcere. Și tare mă tem că lucrarea lui Gheorghe Baciuc va rămîne în solitudine în analele Bălțului și nimeni nu se va *enerva* să-l întrecă. Puțin probabil ca această carte să fie citată de mulți. Din contra, sînt sigur, ea va fi lecturată de foarte puțini. De ce? Pentru că în Republica Moldova – de altfel, cu biblioteci bogate, în deosebi în spațiul urban – locuiesc cei mai puțini cititori pe kilometru pătrat în Europa. Slabă nădejde ca situația să se amelioreze în viitorul apropiat sau îndepărtat.

Nu e cazul ca Gheorghe Baciuc să se întristeze, el nu are nicio vină. Majoritatea autorilor de cărți s-a deprins deja cu această stare de lucruri. Doresc să-l calmăm și să-i amintesc, că niciun cuvînt scris de mîna omului nu se pierde fără urmă. El este înregistrat și păstrat în *magnetofonul* cosmic, de pe lumea cealaltă. Tot așa cum faptele omului, bune și rele, sînt adunate în *filmul* personal al calendarului creștin pentru a fi *vizionat* la ceasul Judecării de Apoi.

Teleportat de vise, am călătorit frecvent pe acolo și am văzut cu ochii mei că anume așa este. Și am mai zărit un oraș, tot Bălți se cheamă, locuit de generațiile dispărute dintre noi, toate ținînd în mînă opera lui Gheorghe Baciuc. Culmea, cînd am vrut să intru în cetate, paza m-a alungat. Pentru că nu am citit pînă la sfîrșit cartea „Orașul Bălți și oamenii lui”. Promit s-o termin de citit cît mai curînd, aici, pe Pămînt, deși, la drept vorbind, nu mă prea grăbesc să ajung în Bălțul de pe cea lume, cu sumedenie de cititori, relaxîndu-și noua existență în săli de lectură.

Cinste autorului și sănătate lungă!

